

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 80 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Nemčija in Poljaki.

Znano je, kako žalostno je stanje poljskega naroda, kar ga je prišlo po delitvi poljskega kraljestva pod Prusijo. Z vsemi silami delala je in dela še vedno pruska vlada, da zatre kolikor mogoče poljski življenj na Poznańskem, ne samo v duševnem nego tudi v gmotnem oziru. Poznavajoč lahko živno potratnost poljskega plemstva, osnovala je Prusija posebno društvo, katero ima svrhu, nakupovati zadolžena posestva poljskih zlahčičev ter namestiti nanja nemške naseljenike. Namere tega društva so za poljski življenj isto tako nevarne in pogubne, kakor za nas Slovence delovanje zloglasne „Südmarke“. Razložek je le ta, da ima na severu društvo ugodnejša tla za dosego svojih namenov baš zaradi omenjene potratnosti poljskih plemičev.

Dokler je še vodil železni kancelar osodo Prusije in Nemčije, delalo se je s kruto silo proti Poljakom in znana je krilata beseda, katero je baje izrekel pri neki priliki Bismarck o Poljaki, katera je prouzročila mnogo hrupa.

Odkar pa so se poostrele razmere mej Nemčiji in mej Rusijo in se je ohladilo precej znatno staro prijateljstvo teh dveh sosednjih držav, začela je Nemčija po odstopu Bismarckovem postopati nekoliko rahleje in cesar Viljem in Caprivi popustila sta nekoliko, ter so se v najnovejšem času dale nekatere koncesije pruskim Poljakom glede poljskega jezika v ljudskih šolah. Tudi imenovanje Poljaka Stableskega nadškofom Poznańskim zmatralo se je za koncesijo, storjeno poljskemu narodu, kateremu jedina zaslomba v narodnem oziru je bila doslej poljska duhovščina in pa deloma poljsko plemstvo. Germanizatorični nameni Bismarckove dobe bi se dali izvesti s tem večjo odločnostjo, da se je postavil na čelo Poznańske škofije Nemec, ali pa tudi le kak rojen Poljak, ki bi bil pa posredno ali neposredno podpiral narodni indiferentizem.

Saj vidimo, kako se v tem oziru godi nam Slovincem, ki nemamo sreče, da bi povsod imeli na tako važnih mestih odločno narodne moče, katerim bi bil svetli vzgled mnogih njih prednikov budilen vzgled v posnemanje.

To imenovanje in pa neznatne koncesije na polji ljudskega šolstva, pa neso bile po volji velikemu delu nemškega časopisja, kajti brutalna Bismarckova politika šteje mnogo privržencev, posebno kar se tiče ponemčevanja nenemških narodov, v prvi vrsti Poljakov. Vnel se je torej časnikarski boj mej omenjeno vrsto časopisja in mej oficijoznimi časniki, kateri seveda zagovarjajo rahleje postopanje vlade, trdeč, da so Bismarckove germanizatorične namere bile bržrepešne.

Če pa niti Bismarck z vso svojo krutostjo ni dosegel zaželjenega uspeha, da bi z nemškimi naseljenci ponemčil Poznańsko tako izdatno in tako hitro, kakor je želel on, ima velik del zasluge na tem posebno poljsko ženstvo, ki razume velevažno nalogo, katero ima ženaka baš pri takih narodih, ki so v nevarnosti, da jih potujči močnejši sosed. V tem oziru mogli bi poljsko ženstvo postaviti kot sijajen vzgled našemu slovenskemu ženstvu, da ga posnema. Še le takrat, kadar bomo imeli povsod tako odločno in zavedno ženstvo, kakoršno vidimo na Poljskem, ne bode se nam bati za naš narod.

Muogi nemški naseljenci jemljejo si Poljakinje za žene, a le te ne ponemčijo se po svojih močeh, kakor se to tako rado dogaja pri nas v enajstih slučajih, nego zgodi se baš nasprotno. Otroci pa se vzgajajo v poljskem duhu in tako vzraščajo dobri Poljaki, ki nosijo tuje nemško ime po očetu, katerim pa so poljske matere vcepile v srca poljsko mišljenje in ljubezen do svojega materinega jezika. In tako vidimo, da je poljska zavedna mati najtrdnejši jezik proti pogibeljnemu navalu nemškega elementa.

Kruto nasilstvo našlo je odločen odpor in statistično je dokazano, da se navzlic vsemu pritisku nemški element ni pomnožil znatno, pač pa je poljski življenj narasel ne samo po deželi, nego tudi po mestih, kjer se je pokazal vesel napredek v poljskem prebivalstvu. Zavednost širi se vedno bolj mej narodom, mej katerim se širijo dobri časopisi, katerih nekatere imajo preko 20.000 naročnikov.

Kakor je bil neuspešen Bismarckov „kulturkampf“, tako je tudi proganjanje Poljakov se pokazalo neplodno početje in se je vsaj začasno ustavilo.

Rekli smo, da se je začasno ustavilo in v to imamo važne razloge, kajti predobro poznamo germanizem in njegove tendence, da bi mislili, da to primirje bode trajno, ali pa, da izvira iz ljubezni do slovanstva. Nemci naredili so, kakor pravijo sami, „aus der Noth eine Tugend“ in se kaže vsaj pruska vlada nekoliko bolj naklonjena poljskemu življenju, kajti slaba vest pravi jej, da je morda blizu veliki dan obračunjenja in za to bi si rada pridobila tudi naklonjenost svojih poljskih podanikov.

Trezni poljski listi pa svare svoje rojake, naj nikar preveč ne zaupajo sirenskemu glasom nemških oficijoznih časnikov. Spominjajo jih, koliko preganjanj so pretrpeli Poljaki pod Bismarckom baš po Sadovi, kjer so poljski polki se gonili v boj z naduševalnimi glasovi Dombrovskega koračnice. Nastopila je doba Bismarckove slave in vsemogočnosti, ki je bila za Poljake doba britkega trpljenja.

Državni zbor.

Na Dunaji dne 12. decembra.

Proračun pravosodnega ministerstva jel se je včeraj obravnavati in se v dveh zaporednih sejah razpravljalo. Mej Mladočehi in ministrom pravosodja vnel se je pravcati boj, kateri je konečno zaključila izjava ministrova, da je i rodni i duhom Nemec. A tudi iz naše slovenske strani oglašil se je govornik in temeljito razlagal žalostni položaj slovenskega bivalstva ob laški jezikovni meji z ozirom na pristojno okrožno in porotno sodišče.

Predsednik otvoril je sejo ob 11 $\frac{1}{2}$ uri v jutro. Na vprašanje posl. Fuhs-a in Tilser-ja radi nepravilnega glasovanja pri določitvi svote za dirke in radi odstranjenja predlogov posl. Richterja in Brzorada odgovarja dr. Smolka, da mu ni bilo treba ravnati se po predpisu poslovnika, določujočem, da naj se redoma glasuje v istem smislu, kakor zahtevata prašalca, kajti v izrednem slučaju sme predsednik tudi drugače ukreniti. Tako storil je on — s tem odgovorom skuša se opravičiti, kar se mu pa ne posreči do cela — in na to otvori obravnavo o pravosodnem ministerstvu.

Posl. Vašaty pobija v izvrstnem, nad tri ure trajajočem govoru naredbe ministra pravosodja, ki

LISTEK.

Kneginja Ligovska.

(Odlomek romana M. J. Lermontova, poslov. Vrbancov.)
(Dalje.)

Starka je uprla vanj oči polne solz in molčanje je znova zavladalo. Stanislav je začel prelistavati knjigo in nakrat rekel, ne obrnivši oči od paragrafa, kjer brezimni pisatelj dokazuje, da je družba večja:

— Veste li mati, kdo je bil ta častnik, ki je bil danes pri nas?

— Ne vem, kaj pa je?

— Moj smrtni sovražnik — odgovoril je.

Obraz je starki pobledel, plosnila je z rokami in zaklicala.

— Moj Bog, kaj pa hoče od tebe?

Najbrž mi ne želi hudega, ali jaz imam velik uzrok sovražiti ga. Mari ni sedel Vam nasproti, ponašajoč se z zlatimi epoletami in mahajoč z belim čopom, mari neste čutili, mari neste ugani li že s prvega pogleda, da ga jaz moram vsekako sovražiti. Verjemite mi, še večkrat se srečava na potu življenja, ali vselej se ne bodeva tako blado pozdravila, kakor danes. Da, jaz pojdem k temu knezu,

kajti neko tajno čustvo mi pravi, da se moram pokoriti ukazom usode.

Zastoj se je mati prizadevala, da bi izvedela, kaj je krivo tako globokemu sovraštvu. Stanislav ni hotel pripovedovati, kakor bi se bal, da bi se materi uzrok ne zdel preničeven. Kakor vsi strastni in trdovratni ljudje, katere vodi le jedna stalna misel, se je on izmej vseh ovir, ki bi utegnile odvrniti od določenega smotra, najbolj bal prepričevanj zdrave pameti.

Drugi dan se je oblekel, kolikor se da najbolje. Celo jutro je marljivo, morda prvi pot v življenju, ogledoval od nog do glave zlikovce v departementu, da bi se naučil, kako se mora zavezati zavratnica, in zapomnil, kolike gumb se mora zapeti pri telovniku, in dal je četrtak Fageju, kateri je brezvestno stolkel njegove kodre v trd in okoren čop. Ko je ura odbila sedem zvečer, je Krasinski se odpravil v Morsko, polu nejasnih nad in bojazniji.

Osmo poglavje.

Pri knezu Ligovskem so bili gostje, neki sorodniki, ko je Krasinski ustopil v sobo za posle.

— Vsprejema li knez? — uprašal je neodločno zdaj tega, zdaj onega strežeta.

— Mi nesmo tukajšnji, — odgovoril je jeden izmej njih, ki pa ni niti ostal z gospodskega kožuha, na katerem je ležal.

— Ljubi moj, bi li ne bilo mogoče poklicati vratarja.

Nazadnje je prišel vratar.

— Je li knez Ligovski doma?

— Prosim, gospod.

— Prosim, naznani, da je prišel Krasinski — on mene pozna.

Vratar se je odpravil v salon in šel k Štefanu Štefanoviču in rekel mu tiho:

— Gospod Krasinski je prišel; on pravi, da ga Vi blagovolite poznati.

— Kakšen Krasinski... Kaj lažeš? — zaklical je knez in ponosno pomigal z očmi.

Pečorin, ki je slišal, za kaj se gre, je prihitel zbezanemu vratarju na pomoč.

„To je tisti uradnik, pri katerem je Vaša tožba,“ rekel je. „Jaz sem bil včeraj pri njem.“

— A, jako hvaležen sem Vam — odgovoril je Štefan Štefanovič.

Šel je v kabinet in ukazal tjekaj pripeljati uradnika.

Mi ne bomo poslušali njegovega razgovora o zamotani pravdi in ostanemo v salonu. Dve starki, neki komornik in mladi človek navadne unanosti igrali so vist. Kneginja Vera in druga mlada dama sedeli sta na kanapeji poleg kamina, poslušajoč Pečorina, ki je primaknil svoj naslonjač h kaminu,

so se izdale na podlagi še ne vsprejetih in uresničenih, za češki narod pa nesrečnih Dunajskih punktacij. Ker smo Vašatyjev govor že priobčili v včerajšnji številki, opozarjamo na ta članek čitatelje svoje.

Mej živahnim in opetovanim odobravanjem in pristranim čestitanjem tovarišev na desnici zbornice zaključil je govornik upravičene svoje tožbe.

Pravosodni minister Schönborn skušal si je z ničnimi, visoko aristokratskimi frazami spočetkoma iz zadrege pomagati. V nadalnjem govoru ugovarjal je z neslanimi dovtipi navedenim faktom, priznal, da je rodem Nemec, in nemškega mišljenja. Zagovarjal je punktacije, ki so mu istinito na vsak način obvezne veljavnosti, ter opravičeval nasproti že omenjeni interpelaciji levice višje deželno sodišče, ki je ravnalo v smislu Dunajskih spravnih določb.

Posl. Polzhofer nasvetuje resolucijo, v kateri pozivlje vladu, da monopolizuje izdelovanje žveplenic in sicer v kaznilnicah, kjer bi se potem lahko opustila vsaka druga obrt.

Posl. Dubsky nasvetuje preustroj depozitnih uradov, da se namreč depozitni denarji obrestujejo. V poštne hranilnici bi sedanjih 7 milijonov depozitov po 2% vsaj 140.000 glđ. na leto neslo.

Posl. dr. Leginja interpeluje pravosodnega ministra o sodiških razmerah v Istri.

Prva seja se na to ob 4. uri popoldnevu zaključila.

Večerna seja začela se je ob 1/8. uri in je prvi povzel besedo minister Pražak.

Govornik, ki se je čutil žaljenega po izvajanjih posl. dr. Vašatyja, ki je mej drugim trdil, da je bivši češki klub pozval ministra na odgovor o njegovem poslovanju, skušal je dokazati, da je nemogoče poklicati ministra na odgovor. Po tem pa je zagovarjal stranko staročeško in končno skliceval se na zgodovino, ki bode dokazala, kdo je delal bolje, Staročeši ali dr. Vašaty.

Posl. Hofmann zahteva, da država odpomore silnemu delovanju in pritisku spekulativnih krogov in nesolidne, umazane konkurencije, ter izjavlja, da je država dolžna ukreniti potrebne protinaredbe, da se na tak način ne izkorišča občinstvo.

Naslednji govornik dr. Gregorčič je v naduro trajajočem temeljitem govoru razjašnjeval sodnijske razmere na Primorskem. Sosebno pritožuje se o prevelikih okoliših sodišč prve stopinje v tej upravni skupini, kar je sodnemu poslovanju jako na kvar. Govornik podpira adjutovanje avskultantov, ki so zmožni obeh deželnih jezikov, ker je stališče njihovo itak težavno in gmotno nedostavno. Navaja tudi, da žalibog le še premuogi uradniki niso zmožni obeh deželnih jezikov, oziroma slovenskega. Mej odobravanjem tovarišev opisuje prizore, kateri se vrše pri primorskih sodiščih, pri katerih se slovenski obtoženci in priče le s pomočjo tolmačev za silo sporazumejo s svojimi pristojnimi sodniki. Zamorci, kot podaniki italijanskega kraljestva, uživajo iste pravice, kot Slovenci pred porotnim sodiščem Goriškim. Take nezdrave razmere treba vendar le od-

praviti. To pač inace ne bode mogoče, nego z razdelitvijo Goriške porote v dva posebna oddelka, v italijanski in v slovenski. Če je vlada količkaj voljna ustreči kedaj slovenskim željam, priložnosti podaja ji ta slučaj dovolj. Oduševljeno odobravanje na desnici zaključilo je izvrstni govor.

Posl. Lupul in Roszkowski govorita o krajnih razmerah galiških sodišč, posl. Ebenhoch pa priporoča, da naj okrajni sodiški uradniki v krajih izven sedežev okrajnih sodišč odrejaajo uradne dneve.

Seja se na to ob 10¹/₂ uri v noči zaključila.

Na Dunaji 13. decembra.

V včerajšnji seji zaključila in vsprejela je poslaniška zbornica proračun pravosodnega ministerstva. Debata sukala se je poglavitno o nemško-češki spravi. Vse nam kaže, da je sprava dospela do ovir, katerih bode pač le v najboljšem slučaju — za vladno seveda — mogoče odpraviti, kajti poleg važnega in najtehtnejšega nasprotstva Mladočehov, ovira izvajanje punktacij tudi nemška levica, ki ne hče, da se punktacije s časom točko za točko, tem več h kratu vse izvedejo in uveljavijo. No, škoduje to pač le vladi — narodu československemu bode to ugajalo, in če je Nemcem vsa zadeva všeč, tem bolje.

Ob 10¹/₄ uri v jutro otvoril je dr. Smolka 38. sejo in takoj pričel nadaljevanje obravnave o proračunu pravosodnega ministerstva.

Posl. Slavik polemizuje proti jezikovni uredbi z dne 3. svečana 1890, ker se mu vidi nepostavna in neveljavna. Tako preziranje ustavnih pravic dovaja do nihilizma in država vabi se proti prepadu, kajti v spoštovanju zakonov leži velečastvo države.

Posl. Müller obrača se isto tako s svojega stališča proti grofu Schönbornu in dokazuje, da določba ne odgovarja punktacijam. Odgovor na njegovo interpelacijo ni zadosten, ker mora biti vsled punktacij mejsebojni občevalni jezik sodišč na Češkem le nemški.

Posl. Heilsberg nasvetuje osnovo kazenskih selišč in želi, da vlada zadevo uvažuje.

Posl. Bärnreither pozdravlja vladni predlog o uredbi sodiškega izpita in se obrača proti sedanjemu izvajanju Dunajskih punktacij.

Grof Schönborn nasvetuje v zadevi kaznilnic, da bi se izdelki kaznjencev po nizki ceni prodajali revnim ljudem.

Gledé slovenskih zemljeknjižnih ulog izjavlja, da uredba odgovarja principu ravnopravnosti. O depozitnih uradih hoče premisljati in stavljeni nasvet uvaževati. O uradnih dnevih meni, da bode željam težko ustreči. Gledé tožeb dr. Gregorčiča izjavlja, da naredba, ki velja za Graški sodni okoliš, velja i za Tržaški. V jezikovni zadevi meni, da je radi 4 rabljenih jezikov težko ustreči vsem zahtevam. Tudi hoče še preiskavati, so li vse tožbe opravičene. Ker se tiče tolmačev, ne more jih odpraviti. Deliti pa porote Goriške načelno ne hče, ker bi to ne odgovarjalo zakonu z dné 23. maja 1873.

Na to odgovarja mladočeškimi, kakor tudi le-

vičarskim napadom glede punktacij in opravičuje postopanje vlade.

Posl. Pininski se zahvaljuje pravosodnemu ministerstvu na intenciji reformovati civilni in kazenski zakonik.

Posl. Pacak polemizuje proti grofu Schönbornu in opravičuje politiko Mladočehov proti Riegerjevi, katero hoče ščititi minister. Rieger se je zmotil, ko je svoje dni Plener nasvetoval isto, kar določajo Dunajske punktacije — nasprotovali so mu i somišljeniki ministri. Mladočeši ostali so dosledni, vsi drugi pa ne. Pozivlje se na historične spomine plemenitaša Schönborna in pravi, da delitve Češke ne bodo Čehi nikdar odobraval in če vlada tudi skrajne moči napne. Pozorna naj bode, da ne stavi previsokih terjatev.

Govoru sledilo je živahno odobravanje tovarišev.

Posl. Vašaty popravi na to stvarno izjavo pravosodnega ministra kakor tudi ministra-krajana Pražaka, ter podpira svoj popravek z izjavo, da je bil sam navzoč pri posetu Pražakovem v Češkem klubu.

Posl. Palfy meni, da izjava Pacakova o veleposestnikih ni umestna, ker on smatra Dunajske punktacije nesličnim s predlogom Plenerjevim.

Posl. Meznik in Tilšer govorita še o posetu Pražakovem in konstatujeta, da je bil navzoč.

Poročevalec Madeyski pozdravlja napovedani preustroj kazenskega in civilnega zakona in priporoča vsprejem proračuna.

Proračun pravosodnega ministerstva se vsprejme in obravnava zakonča 5¹/₂ uri popoldnevu.

Govor poslanca dr. Gregorčiča

v 79. seji državnega zbora dné 4. decembra 1891.

(Dalje in konec.)

Kake neprilike prouzroča neznanje slovenskega jezika ali celo mržnja do njega, razvideti je iz dveh slučajev. Dne 12. novembra t. l. oddala se je pod križnim zavitkom v Gorici pošiljatev z napisom: Bl. gospa Trošt Marjeta — Kormin. Poslalo se je bilo vabilo na koncert, ki se je imel vršiti dne 15. onega meseca. Dotična gospa dobila je vabilo šele dné 16. novembra, torej dan po koncertu. V Gorici vé razen dotičnega uradnika vsak otrok, da se zove Kormin 16 kilometrov od Gorice oddaljena mejna postaja, imenovana drugače Kormons. Celo na Dunaji oddale so se pošiljatelj z naslovom Biljana Kormin in dospele brez zadržka na svoje mesto. V Korminu vsprejema in odpošiljajo brez zadržka poštne pošiljatev z napisom Kormin.

Samo Goriški jezikoslovec ni umel ali ni hotel umeti dotičnega napisa in poslal vabilo v — Körmend na Ogerskem (Smeh na desnici.)

Pri neki drugi priliki oddalo se je pismo, a dotičnik, kateremu je bilo namenjeno, je stanoval v mestu. V takem slučaju porablja se znamke po 3 kr. in tudi v tem slučaju se je tako zgodilo, le namestu imena kraja zapisala se je, kakor v nemškem „hier“ ali „loco“ odgovarjajoča slovenska

— Dalje v prilogi. —

kjer so se zarili ostanki premoga, in jim pripovedoval neki svoj dogodek v zadnji poljski vojni. Ko je Štefan Štefanovič odšel, je on zasel prazno mesto, da bi bil bližje kneginji.

— In tako so Vam veleli odpraviti se s kardelom ... v to vas ... — rekla je mlada dama, katero je nazivala Vera sestričino, nadaljujoč pretrgani razgovor.

„In jaz sem se seveda odpravil, četudi je bila noč temna in je šel dež,“ rekel je Pečorin. „Ukazano mi je bilo panu (gospodu) pobrati orožje, če se dobi, in njega samega odpraviti v glavni stan ... Mene so bili ravno imenovali za korneta in to je bila prva naloga, ki se mi je izročila. Ko se je zdanilo, zagledali smo pred seboj vas z gospodsko zidano hišo, v okolici so husarji moji prijeli mužika in privlekli ga k meni. Kar je on povedal o gospodovem imenu in številu prebivalstva, se je ujemalo z mojo instrukcijo. — Ima li Vaš gospod ženo in hčere, uprašal sem. — Da, ima, gospod stotnik. — In kako imenujejo grofinjo, ženo Vašega Ostrovskega? — Grofinjo Rožo. — Mora biti krasotica, pomislil sem in naredil kisel obraz. — No, so li hčerke tudi take rože, kakor je mati? — Ne, gospod stotnik, starša je Amalija, mlajša Evelina. To ničesar ne dokazuje, pomislil sem. Grofinja Roža me je mučila in izpraševala sem dalje: — Je li grofinja Roža stara? — Ne, gospod, ima šele triintri-

deset let. — Kaka nesreča! — Šli smo v vas in kmalu se ustavili pred graščinskimi vrati. Ukazal sem ljudem, zlesti s konj, in šel sem s podčastnikom v hišo. Vse je bilo prazno. Ko sem prešel nekaj sob, srečal sem samega grofa, tresočega se in bledega kakor platno. Objavil sem mu svoje povelje. Seveda mi je zagotavljal, da nema orožja, oddal mi ključe od vseh svojih shramb in mej drugim mi ponudil zajutrek. Ko sem izpil drugi kozarec beresa, je grof prosil za dovoljenje, da mi sme predstaviti svojo soprogo in hčeri. — Prosim, odgovoril sem, če mu ta trud ... Priznavam, da sem se bal, da bi mi Roža ne spridila teka. Pa grof je le silil in videlo se je, da se je jako zanašal na upliv svoje Rože. Jaz sem se še branil, ko se nakrat odpro duri in pride ženska lepe postave v črni obleki. Predstavite si Poljko, krasotico Poljko v tem trenutku, ko hoče razorožiti ruskega častnika. To je bila sama grofinja Rozalija, Roža, ali, kakor jo imenuje prosti narod, Roža.“

Ta slučajna igra z besedami je jako ugajala obema damama in zasmejala sta se.

— Jaz slutim, da ste se Vi zaljubili v Rožo! — zaklicala je naposled mlada dama, katero je kneginja imenovala sestrično.

„To bi se bilo zgodilo,“ odgovoril je Pečorin, „da nesem ljubil že druge.“

— Oho! stanovitnost, — rekla je mlada dama. — Vedite, da se s to krepostjo navadno ne ponasajo moške.

„Pri meni pa to ni krepost, temveč kronična bolezen.“

— Pa ste se vendar ozdravili?

„Vsaj zdravim se,“ odgovoril je Pečorin.

Kneginja ga je hitro pogledala, na njenem licu se je bralo začudenje in veselje. Potem je pa nakrat postala žalostna. To bistro premeno čutov je dobro opazil Pečorin. Premenil je razgovor. Anekdota ostala je nekončana in se je kmalu pozabila sredi veselega in prisiljenega razgovorjanja. Nazadnje so prinesli čaj, ustopil je knez in Krasinski za njim. Knez ga je predstavil ženi in poprosil, da se naj usede. Pogledi majhnega kroga so se uprli vanj in zavladalo je molčanje. Ko bi bil knez Peterburžan, dal bi mu zajutrek za 500 rubljev, ko bi ga potreboval — povabil bi ga k sebi na ples ali pa na hrupni večer, da bi se zabaval z raznimi gosti, pa nikakor bi ne peljal v svoj salon tujega človeka, ki nikakor ne pripada višjim krogom. Pa knez je bil odgojen v Moskvi in Moskva je gostoljubna starka. Kneginja se je iz uljudnosti obrnila k Krasinskemu z nekaterimi uprašanji. On je odgovarjal priprosto in kratko.

(Dalje prih.)

beseda „tukaj“. — In tudi to pismo poslalo se je na Ogersko in sicer v Tokay (Čujte in smeh na desni.) Čudna naklonjenost poštnih uradnikov Goriških do Ogerske!

Neki poštar v slovanskem okraji v Istri pisal je nekemu ondodnemu gospodu, kateri je mnogo pošiljal po pošti, kratko in gladko, naj na svoje pošiljke zapisuje naslove v italijanskem, v nemškem ali pa v francoskem jeziku, nikakor pa ne v slovanskem, ker ne vé kaj z njimi storiti.

O drugi priliki pa ni bil Goriški poštni urad tako trde glave, kakor gledé Kormina in Tokaya, nego se takoj poprijel novonarejenega krajevnega imena.

Nekemu Goriškemu italijanskemu listu mrzé namreč slovenska imena slovenskih krajev in zato je večino teh preložil na italijanski jezik, ali pa kakor si že bode skapedral. Iz slovenske Podgore naredil je ta list Piedimonte. Takoj so se poprijeli nekaterniki tega imena in resno ter v šali oddajali pisma s takim naslovom pri pošti v Gorici. In glej, poštni urad Goriški pošiljal je vsa taka pisma do sledno v občino Podgora, dokler ni ondodni občinski svet odločno protestoval proti takemu početju in dokler ni namestništvo opozorilo poštni urad na nezakonitost takega delovanja.

Sploh vlada glede krajevnih imen na Primorskem tudi na poštah pečatih grozno zmešnjava. Skoro povsod skuša se navadnemu domačemu slovenskemu imenu zapreti pot v javnost in do uradne rabe. Rabijo se le prestave, če jih je le mogoče dobiti. Če se pa ime ne da prevesti, pokvari se na poštah pečatih in pri raznih uradih s pomočjo italijanskega in nemškega jezika tako, da ga skoro ni več moč poznati. Tacih imen nabaja se obilo. Zasebni poštarji na deželi se temu ne protivijo, ker se boje zameriti svojim predstojnikom, če bi se potegnili za pravo pisavo, ako jim je sploh znana. V tem se morda motijo, a žalibog je istina, da tako mislijo. Za to naj bi skrbela visoka vlada sama, da se stori konec takim nedostatkem v vseh strokah javne uprave.

Večinoma vendar ni težko določiti pravo pisavo krajevnega imena. Poštni pečati mnogih pošt imajo le nemško ali italijansko obliko imena brez navadne domače slovenske, n. pr. Woltschach a ne Volče, Karfreit a ne Kobarid, Duino a ne Devin, Canale a ne Kanal, Haidenschaft a ne Ajdovščina, St. Daniel a ne Stanjel itd. na drugih je slovensko ime popačeno, n. pr. Podberda mestu Podbrdo, Podmele mestu Podmrlec, Černica mestu Črniče, Grahova mestu Grahovo, ali pa je pisano z italijanskim ali nemškim pravopisom, mestu jedino pravega slovenskega n. pr. Auzza za Avče, Bergonja za Breginj, Serpenizza za Serpenica, Nabresina za Nabrežina, Merna za Miren, Cluisca za Kojsko, Dottoule bei Sežana za Dutovlje pri Sežani, Prosecco za Prosek, Bigliana nel Coglio za Biljana v Brdih, Salcano za Solkan, Samaria bei Görz za Šmarje itd. Na Tolminskem uredil je krajevna imena bivši okrajni glavar baron Winkler, sedanjí deželni predsednik kranjski. A sedanjí poštni pečati tega okraja greše mnogokrat proti tedaj nastavljenemu uzornemu pravilu. Visoka vlada naj dela torej na to, da se ohranijo stara krajevna imena, ter da se nahaja na poštah pečatih vedno domače ravadno ime v nepokvarjenem pravopisu dotičnega jezika.

Predno se poslovim od c. kr. poštnege urada v Gorici, naj mi bode dovoljeno, da se spominjam tudi onih, ki na najnižji stopinji državnega službovanja stoječi izrabljajo svoje moči v korist države in svojih sodržavljancev, namreč uradnih slug in pismonoš. Priznavam in konstatujem z veseljem njih vestnost, zvestobo, uljudnost in postrežljivost v službi, katera bi dičila marsikateremu njih predstojnikov in ne bi hotel, da so jim moje besede na kvar; vendar ne morem zamolčati želje, da bi se pri vsprejemanju tega oboja v bodoče poleg drugega gledalo tudi na jezikovno sposobnost. Mučno je za pismonošo in za stranke, če se ne razumejo mej saboj in se ne morejo sporazumeti, to se pa zgodi večinoma v Gorici, ker se po čudnem načinu navadno sprejemajo taki prosilci, ki neso večši v deželi navadnega slovenskega jezika. A tudi naučiti se ga jim je jako težko, ker so iz daljnjih krajev doma, kjer niti prilike neso imeli, čuti ga v svoji mladosti. Nadejam se, da bode slayna poštna in brzojavna uprava v Gorici pri oddajanju tacih služb se ozirala v prvi vrsti na take deželane, kateri imajo poleg družih lastnostij tudi dovoljno znanje obeh v deželi navadnih jezikov. Bila bi to ozirnost

nasproti deželi in mestu, ki se razume sama ob sebi.

Konečno ne morem drugače, nego da omenim to, kar so že poudarjali gospodje predgovorniki v tem in v preteklem zasedanju, namreč zboljšanje materijelnega stanja poštah in brzojavnih uradnikov.

Ako se zahteva od uradnika rednost, točnost, vstrajnost in največji fizični in duševni napor, je to gotovo pri poštnem uradniku, ki si ne more dela razdeliti po svoji volji, nego je primoran, da posveti vso svojo moč delu, ki se ne da odlašati in treba mu je delati celo tedaj, če bi lagodnost ali utrujenost se temu protivila. Najtopleje priporočam v aprilu t. l. uloženo peticijo poštah uradnikov. Če bi visoka vlada za zdaj ne našla sredstev, da izdatno zboljša materijelno stanje poštah uradnikov, naj bi vsaj znižala število službenih let za to vrsto uradnikov, kajti vesten poštni uradnik se popolnoma uniči pri vednem delu pri sedanjem številu službenih let.

Ob jednom priporočil bi položaj nekaterih poštarjev na deželi posebni pozornosti visoke vlade. Večina gospodov pozna postajo Matulje pred Opatijo in strmo pot ki vodi iz Kastava do postaje gori. Nekdaj imel je poštar Kastavski sla, ki je donášal pošto od železnice v Kastav, pozneje voz, katerega so se posluževali lahko tudi potniki, zdaj mora vzdržavati normalni poštni voz, katerega se potniki ne mogó posluževati. Dohodki poštarjevi pa so ostali nespremenjeni in niti malega prineska za vzdrževanje drugega konja za novi težki voz ne more dobiti. Očividno je treba, da v tem in v drugih jednacihi slučajih visoka vlada ukrene kaj glede dohodkov poštarjev.

Nadejam se, da bode visoka vlada obrnila svojo blagohotno pozornost na stvari, katere sem omenil in sklepam s željo, da se naše poštarstvo in brzojavstvo razvija vedno lepše. (Glasno odobranje in rokoploskanje.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 16. decembra.

Državni zbor.

Proračunska razprava bode kmalu končana. Pri točki o pokojninah izjavil je finančni minister, da se bode potrudil zboljšati stanje tistih oseb, katere uživajo državne pokojnine, zlasti pa stanje uradniških udov in sirot. Oziralo se bode ministerstvo tudi na državne slugé, a da je moči vsaj deloma zadostiti vsem tirjavam, stavljenim v tem pogledu, trebalo bode povišati pokojninske prispevke uradnikov. Proračunska razprava se je končala v ponedeljek in sedaj treba samo še finančni zakon spraviti takorekoč pod streho — a tu se zopet nečje želji vlade udati Miadočehi in protisemitje. Ti bodo namreč porabili ugodno priliko, da se udeležé generalne debate o finančnem zakonu. Oficijski listi že kašljajo.

Česke razmere.

Državni poslanec mladočeški, prof. Masaryk, predstavil se je te dni kot kandidat za deželnozborni mandat mestne skupine Strakonice Vodnjan. V svojem govoru omenil je tudi Dunajskih punktacij ter izrekel, da se prepri na Češkem ne dade mahom odpraviti, nego samo sčasoma. Velik zgodovinski proces se ne da s silo izvršiti. Glavna hiba Dunajskih punktacij je ta, da hočejo narodnostni princip rešiti potom odredb. Masaryk podal je volilec točno analizo teh punktacij in dokazal, da je upravičeno stališče stranke njegove, v kateri se pravi: Protestujoči proti določbam punktacij, v kolikor žalijo temeljne pravice dežele in naroda, prepuščamo za bodočnost sodbo narodu; želimo pa odkritosrčno, da bi se Dunajske punktacije v zmislu pravice in ravnopravnosti premenile in zboljšale. — Posl. Masaryk predlagal bode revizijo punktacij. Nadalje kritikoval je govornik postopanje staročeške stranke v tej zadevi in dokazal, da je, podpisavši punktacije, izdala temeljno točko programa češkega, ravnopravnost, ter da je to povod nje žalostnemu propadu. — V češkem klubu govoril je dr. Mattuš o bolgarski razstavi in se izrekel, da bi se Čehi udeležili te razstave, ker imado na Bolgarskem varovati važne trgovinske interese. Klub izvolil je posoben odsek, da stori potrebne korake v tej zadevi.

Madjarske agitacije.

Neutrudni grof Apponyi prizadeva si na vso moč, da bi organizoval sedmograške opozicijske in ondu, kjer še ni tako utrjena vladna preponderancija, zmagal z nekaterimi svojimi pristaši. Sedmograški partikularizem mu je v dosego tega namena izborna sredstvo in poslužuje se ga v obilni meri. Tudi sedaj se mudi Apponyi na Sedmograškem v Kološu in njegov govor, ki ga je imel te dni, napravil je velik utis. Apponyi dokazoval je zlasti to, da je vladna politika nenarodna in da je zato treba pobiti jo. — Ako ne bodo korteši vse načrte ovrgli,

utegne vladna stranka na Sedmograškem propasti. — Tudi v državnem zboru dela opozicija na vso moč na to, da bi provokovala burne prizore s pomočjo katerih bi lahko uplivala na volilce. Zonani brezozirni Ugron napadel je v zadnji seji državnega zbora posebno strastno vojnega ministra Fejervarya, kateri je jako neobljubljen.

Vnanje države.

Srbski kralj

obiskal bode v kratkem Angleško, in sicer povsem privatno, kajti že iz začetka določili so regentje, da bode mladi kralj prepotoval razne države evropske in se predstavil vladarjem. Kralj Aleksander ostal bode kakih 14 dni na Angleškem, in sicer v Londonu. Ob jednom prišla bode tudi kraljica Natalija na Angleško in se sešla s svojim sinom. Vse te podrobne vesti posnete so po nekem angleškem listu, o katerem se trdi, da je v zvezi z bivšim ministrom Mijatovićem, kateri živi v Londonu.

Bolgarsko sobranje

vsprejelo je jednoglasno predlog predsednika Slavkova, da je nekdanjemu knezu bolgarskemu, sedanjemu grofu Hartenauu dovoliti letna pokojnina 50.000 frankov v izraz hvalečnosti in udanosti. Batemberžan ostavil je bil na Bolgarskem mnogo dolgov, sicer pa iz dežele dosti več odnesel, nego je bil prinesel s seboj. Nekaterniki trdó, da je Slavkov ta predlog stavil po nalogu Stambulova, da bi malo razdražil Koburžana, z druge strani pa pravijo, da je to dakaz Koburžanove veleudušnosti nasproti svojemu predniku, veleudušnosti na tuje troške.

Cerkvena debata v francoski zbornici.

Poročali smo že, da se je začela v petek v francoski zbornici velika cerkvena debata, ki je bila vseskozi zelo burna. Zbornica vsprejela je sicer dnevni red, kakor se je bil predlagal z vladne strani, toda le z jako nezatno večino 20 glasov. Dnevni red je bil sicer stiliziran jako spretno, tako, da bi bili gotovo glasovali zanj mnogi neekstremni poslanci, da si ni ministerski predsednik Freycinet pokvaril sam ves. efekt. V svoji izjavi gledé ločitve države in cerkve izrekel se je bil namreč Freycinet v tem zmislu, da se mu ne vidi primerno zastaviti svoje moči za rešitev tega uprašanja. Vsled tega glasovali so mnogi zmernejši poslanci z radikalci in vlada dobila je jedva jedvice potrebno večino za dnevni red. Bivši minister Goblet napovedal je, da bode pri bodočih volitvah to prva zahteva radikalne skupine.

Dopisi.

Iz Maribora, 14. decembra. [Izv. dop.]

Uprav sedaj, ko apeluje „Mir“ na domoljubno srce slednjega Slovenca, da bi mu še izdatneje priskočili na pomoč, uprizorila se je v našem mestu jako čudna komedija. V tukajšnji bogoslovnici so ustanovili podružnico „Kat. vseučilišnega društva“, ki ima svoj sedež v Solnem gradu. Mi bi neizpregovorili niti besedice o tem, dasi je stvar prava ironija glede na razmere naše, ko bi nam ne stisnil peresa v roke drastični način, kako se je osnovalo to društvo.

Ravnateljstvo je bogoslovcem zapovedalo sans compliment, naj se podpišejo lepo po vrsti: presbiterji najprej, potem pa letnik za letnikom. Polovica jih je takoj prikimala; zavednejši so se pa branili. Vender se je naposled večina udala pritisku od zgoraj, tako da šteje podružnica nemškega društva sedaj 54 slovenskih bogoslovcev. Romalo bode torej vsako leto 54 gld. v nemški Solnograd.

Bog vé, kako se je mogla ta eksotična ideja roditi v slovenski glavi; kajti to je golo zasmehovanje domače naše bede. Hudo se nam godi, hudo. Vse pritiska na nas; vse nas tepta. Z največjim naporom se branimo „šulvereina“, „šudmarke“ in drugih nemškutarjev. Nemci so že davno odrekli slovenskim študentom vso podporo. Dijaki naši stradajo in se tresó mraza, ker nimajo zimске obleke. Ciril-Methodovo društvo potrebuje krvavo pomoči.

V Ljubljani že čakamo zdavna Narodnega doma. Toda pustimo vsa ta narodna podjetja in mislimo samo na lokalna naša lista „Slov. Gosp.“ in „Domovino“. Kako silno bi bilo potrebno širiti ta dva časnika krog Maribora in ob nemški meji od Lučan do Radgone! Mnogo izvodov bi se lahko poslalo mej narod s tem denarjem, ki gre mej Nemce v Solnograd, in ki nam ne bode donášal nobene koristi. In ktem bi ne trebalo siliti bogoslovcev; za to bi v zplamtel izvestno vsak.

Mi podpiramo Nemce, katerih je v Avstriji po zadnjem štetju nad 8 milijonov, nas pa le 1,176.000! Kam smo prišli? Kaj počenjamo? Se

nam ne bode smejal ves svet? Ne bodo li Nemci sami majali z glavami? Morda pa poreče gospoda: Katoliška vzajemnost to terja? Ni res. Bomo li bogatemu sosedu zidali hišo, predno da imamo mi ubožci svojo? Bode nam li sosed kedaj vrnil to požrtvovalnost? Nikoli! Sicer pa zna vsak bogoslovec: „caritas bene ordinata incipit a semetipso“; in etično načelo je: „Inter varias personas diligendas praeferendae sunt, quae nobis sunt magis conjunctae sanguine, amicitia etc. (Izmed različnih oseb nam je bolj ljubiti one, katere veže z nami kri, prijateljstvo i. t. d.) A to so rojaki naši.

Vsa stvar pa ima neko sumljivo lice. Temu junaškemu činu mariborskih bogoslovcev sta takoj telegrafično čestitala škofa Zwerger in Misija. O prvem je znano, da si na vso moč prizadeva iz gole ljubezni do nas vse Slovence v svoji vladikovini ponemčiti. Stereotipno vpraša pri vizitacijah: „Herr Pfarrer, wann werde ich schon hier deutsch predigen können?“

Drugi gospod je pa prišel kot dvanajstleten deček v Gradec, kjer je mej Nemci preživel „dni svojih lepšo polovico“. Sapienti sat!

A kaj še hočemo reči o bogoslovcih samih? Ubogi siromaki! Ti besedi poudarjamo iz dveh razlogov: prvič so nekateri res tako ubogi, da nimajo drugega, nego to, kar dobivajo od dobrih ljudi; drugič pa demoralizuje ravnateljstvo mlade, odvisne, neizkušene može. Kakšne značaje dobi domovina v praktično življenje? Ne bodo li to zgolj stroji, katere treba le včasih naviti? Oj to je vzgoja, da se Bogu usmili! Menda je tudi to logika zloglasnega „Brankoviča“ slovenskega v Gorici?

„Rodoljubje — sveto slovo!
Zašto tebe rod moj ne razumi,
Vazda samo vruga svoga kumi?“

Iz Plovdiva, 13. decembra. [Izv. dop.] (Priprave za razstavo.) Marsikateremu se bode zdelo morebiti prebrzo, ako Bolgarija že po preteku prvega desetletja svojega samostalnega življenja pripravlja razstavo. Vender ni oporekati, da se bo korist tega podjetja pokazala v veliki meri, če tudi ne bode sama razstava preveč bliščeča. V početku so bili tudi načrti zelo skromni; a kakor tek prihaja mej jedjo, tako se tudi načrti širijo mej načrtovanjem. Poprej so mislili, da bode zadoščal prostor kakih 40.000 kv. metrov, zdaj pa je prostor že dvojen, in vsled obilnih oglasil domačih in iz zvonajnih dežel se je moral že dvojno povečati; a še utegne biti mogoče in potrebno, da ga razširijo na 100.000 kv. m.

Kaj se bode pa razstavilo na tolikem prostoru? Domača obrt, od prostega platna do najlepše preproge, ki jo je zmožna napraviti spretna in vstrajna Bolgarska. Razno vezenje in pletenje iz ženskih samostanov, ki še nikdar ni prišlo na beli dan, bode pri tej priliki pred očmi gledalcev. Moška dela pri hiši, rezbarije, kovaški izdelki, hišno orodje in razne domače priprave, v katerih je tu pa tam mnogo izvirnosti in navadnega lika, bode krasilo razstavo. A še bolj razni kmetijski pridelki na polji in v vinogradih.

Blagoslovljena dolina reke Marice ima obilo vsakovrstnega sadja in daje tako lep plod, da ga je redko videti drugod. Od proste zeljnate glave, ki je večja od velike buče (dinje), kakor so po Štajerskih njivah, pa do visoko rastočega pleva, in do zlahtnega grozdja iz Rodopskih gor, vse bode zanimalo gledalce, a zlasti one, ki bodo prišli iz daljnih dežel.

Zdaj se je prostor za razstavo nasadil z drevjem, napravili so se vodometi in začnejo se staviti paviljoni. Omenjam paviljon pivarnice bratov Proškovih iz Sofije, kateri bode stal okolo 10.000 fr. Gospodarska šola v Sadovem je najela za svoje pridelke prostor 4000 kv. metrov; a ogerska vlada za trgovski muzej 2000 kv. m. Veča mesta v Bolgariji postavljajo svoje paviljone. Šole vseh strok in vrst bodo zastopane. Z jedno besedo: vsakdo bode iznenaden, kdor bo stopil v prvo bolgarsko razstavo, kajti našel bode v njej mnogo več, nego je pričakoval.

Narodno Sobrajanje bo dovolilo za zdaj jeden milijon frankov za razstavine svrhe; okolo 100.000 so pa dali okrog Plovdivski rodoljubi z mestom vred. Ker je v Plovdivu ravnokar zvršen velikanski vodovod, po katerem je dopeljana planinska voda iz Rodop po železnih cevih, bode mogoče mnogo storiti za ohlajenje in očiščenje zraka na razstavi in po mestu.

Vreme je jako ugodno, zato napredujejo priprave znatno in tudi samo mesto se trudi, da spremeni svoje ovenelo orientarno lice ter da se pripravi za sprejem gostov iz bližnjih in daljnih krajev.

Ker je od tukaj do Carigrada samo 10 ur z železnico, bode gotovo več obiskovalcev šlo tudi pogledat na divne bregove Bosfora, in tako bo mogel vsakdo dobiti pojem o jutrovih deželah z dveh strani: kake so tam, kjer še vlada Turčin, in kake tam, kjer se mogó narodi svobodno razvijati.

—e—

Iz Novega mesta 13. decembra. [Izv. dop.] Hvala Bogu in mir prebivalcem na Dolenjskem! Glavar naš nas zapusti, vrne se v gorkeje kraje, žene ga davčnega inspektorja Tauzher-ja mrzel veter. To je faktum, da je ta mož dobro kuril in pihal, da se ni shladila vroča laška kri. „Wirst ihnen nicht zeigen, warum bist du Bezirkshauptmann!“ Šepetajočega, plazečega in sladkega kovača meh je dobro funkcijoniral, sape je bilo obilo — dà, celo moža je vzdignila. Glavar gosp. Schwarz še svojega službovanja v Novem mestu nastopil ni, že je imel popisane vse narodne uradnike kot njegove sovražnike, največje hujskače in Bog si ga vedi, kaj še vse. Kdor je bil član takega narodnega društva in ne „kazine“, bil je debelo počrtnjen, posebno pa oni, kateri si je domisljal, da sme uživati državljanske pravice, biti izvrševalni član „Dolenjskega Šokola“. Ravno tako je dokazano in dognato, da dijaki bi ne bili toženi in obsojeni, ko bi se ne bilo podpihovalo. To vemo mi, to čivkajo vsi Novomeški vrabci. Mož, kateri rad šepetá, se utika v vsake rodbine razmere, službuje nad 40 let, mnogo nepotrebne govori — in se izda, da sam ne ve, kedaj. Mi moramo to objaviti, ker držimo se izreka naših očetov, ki pravi: „Kadar je vreča prepolna, se rada odveže.“ Če pa mož meni, da pretiravamo, prosimo naj dokaže, da nismo resnice pisali, ako more to storiti. Jako hvaležno mu bomo in mislimo, da je tudi dolžan neresnico zavriniti. Do takrat mu pa voščimo, naj premišljuje ljubi krščanski mir, kako dopadljiv je on Bogu in Novomeščanom in mu želimo od vsega srca, da tudi on kmalu zapoje: Z Bogom, kranjska dežela!

Iz Mozirja, 12. decembra. [Izv. dop.] (Bl. g. Jož. Kralj-u, župniku v Puščavi.) S pripomočjo kmet. družbe se mi je posrečilo, da sem zamogel takoj pri prihodu v Puščavo napraviti šolski vrt, katerega sem potem ves čas oskrboval na svoje troške, ter učence učil in uril v prekornem sadjarstvu. Ko sem čez 8 let tamošnje mesto zapustil, bilo je na vrtu več sto za presaditev pripravnih, visokih dreves in mnogo raznovrstnih pritlikavcev. Kratko časa po svojem odhodu sem bil potem Vam prvemu naznanil, da prepustim vsa drevesa v vrtu tamošnjim prebivalcem, in da se naj ista razdelé deloma med učence, deloma med odrasle. Ker se pa to ni zgodilo, temveč se je celó nekaj dreves, kakor se mi je pravilo, brez vsega dovoljenja prodalo v tujo župnijo, zato sem udom krajnega šolskega sveta naročil, da naj vender skrbé, da se drevesa razdelé med domače farane ter sem pristavil le željo, da bi se pri razdelitvi na manj imovite posestnike še posebno oziralo. Ker je bila množica dreves na vrtu prav izdatna, bil bi jih lahko vsak posestnik prejel precejšnje število in prav mnogo sveta bi se bilo z njimi zasadilo, ker bi bilo prej ali slej celi župniji donašalo jako lepih dohodkov. Žalibog, moram reči, da se tudi na to moje naročilo ni oziralo, temveč so se drevesa na prav čudni in izvanredni način razpečala in na vse kraje razvlekla, domačinom pa, ki so plačevali najemnino od vrta, ostali so le nekateri borni izbirkí, za katere že nihče drugi ni več maral. Če se vzame v poštév vrednost, katero bi bila imela drevesa čez nekaj let, lahko rečem, da je kapital, ki se niti preračuniti ne da, potoval iz domače župnije. Ker ste pa Vi vedeli, kaj in kako sem jaz z drevesi ukrenil, in ker ste potem, kakor sami pravite, videli in gledali, kaj se v šol. vrtu godi, zato ste tudi Vi krivi, da se moje naročilo v neizmerno kvar tamošnjih prebivalcev ni izvršilo. Sklicevati se na krajni šolski svet, češ, da je on sklenil, da se naj drevesa prodajo, nikakor ne gre, kajti krajni šolski svet prav za prav niti pravice ni imel sklepati o prodaji, ampak le o razdelitvi dreves, ker jaz nisem prepustil dreves le udom krajnega šolskega sveta, ampak vsem župljanom. Nadalje pa tudi tamošnje razmere predobro poznam, in vem, da bi se o prodaji dreves ne bilo nikdar sklepalo, ako bi se bila prava beseda rekla na pravem me-

stu. In ravno tukaj je bila Vaša sveta dolžnost, postaviti svojo besedo za korist in blaginjo svojih župljanov ter jim reči, da naj drevesa, katera so se tukaj deloma na njihove troške in s pripomočjo njihovih otrok odgojila, ostanejo doma, naj lepšajo domačo zemljo in naj njim in njihovim otrokom, kojim bodo ob enem prav prijeten spomin na vesela šolska leta, prinašajo stoter in tisočeren sad. Tako bi bili morali govoriti, ne le kot ud krajnega šolskega sveta, nego tembolj še kot predstojnik župnije in prepričan sem, da bi Vam bil vsak pritrdil in Vi bi bili tako pokazali, da imate v sebi nekaj srca za svoje farane, v glavi pa nekaj pojma o pomenu in namenu šolskega vrta. Ker pa tega niste storili, temveč ste mirno gledali, kako se vrt, ki je stal toliko truda in troškov, na prav vandaličen način ukončava, ter sad večletnega delovanja jemlje domačim prebivalcem, ste pač prav očitno pokazali, da se za občni blagor svojih župljanov sicer prav močno brigate takrat, kadar gre za Vaše koristi, prav nič pa takrat, kadar je treba pospeševati blaginjo drugih. Ne le da sami v tem oziru še niste ganili niti mazinca, ste še kumovali pri uničevanju tega, kar smo drugi storili. Drugod se šolski vrti z mnogimi težavami ustanovljajo, tamkaj pa se je že obstoječi uničil ter še pri tem res zaslužnem početju niti ni prizaneslo tistim odraslim, že sad nosečim drevesom, ki so bila namenjena, da ostanejo kot spomin za vselej na vrtu, in ki so bila lastnina posestnika dotične zemlje. Krutemu vandalizmu ukloniti so se morala tudi ta drevesa, tako da sedaj skoraj ni niti sledú o bivšem šolskem vrtu. Slovenski učitelji, zlasti šolski vrtnarji, pa si naj to žalostno osodo šolskega vrta pri D. Mariji v puščavi, ki je ravno tako podučljiva, kakor svarilna, dobro zapomnijo! — Vso tisto raznovrstno sumničenje pri tamošnjih prebivalcih, s katerimi sem jaz ves čas živel in deloval v najlepši zastopnosti, in ki mi bodo tudi radi njihove naklonjenosti do šole in učiteljstva vedno v najboljšem spominu ostali, pa ni drugega, kakor grda laž in ostudno obrekovanje. Pravo krščanstvo pač veli, o ljubezni do bližnjega ne le govoriti, temveč jo tudi dejansko gojiti, delati mir in spravo, ne pa vnemati prepir in sovraštvo, ki, kakor sami vidite, ne rodi posebno ukusnega sadu!

Fr. Praprotnik.

Iz Loža na Notranjskem, 12. decembra. [Izv. dop.] Dne 10. decembra tega leta praznovali smo v našem mestu redki praznik, namreč Loškega župana gospoda Gregorja Laha odlikovanje z zlatim križcem za zasluge. Mesto Lož bilo je v pravi pravcati prazniški obleki, raz hiše vihrale so cesarske in narodne zastave, vse ljudstvo bilo je na nogah in videlo se je, da se vse raduje današnjega dneva, v znak, da je omenjeni gospod župan pošteno in resnično zaslužil od Njega Veličanstva presvetlega cesarja dodeljeno čast. Zbralo se je tudi obilo gostov iz tujih krajev, kateri so prišli zaslužnemu gospodu županu čestitat.

Malo pred deseto uro dopoldne pripeljal se je gospod okrajni glavar logaški in ob deseti uri prikorakali so gostje in drugo ljudstvo k službi božji. Pred cerkvijo bila sta dva slavoloka, na bližnjem hribcu pa so pokali možnarji.

Po končani službi božji je prvi gospod župnik Anton Ponikvar pozdravil gospoda odlikovanca, naglašujoč, da staro mesto Lož praznuje danes redki praznik in ob enem poudarjal, da je ta čast v čast mestu in celemu sodnemu okraju loškemu.

Za njim govoril je gospod okrajni glavar ter navel razne zasluge gospode župana, omenil, da njega Veličanstvo vé gotovo pravično ceniti zasluge svojih podložnikov, ter mu pripel pri tem križec na persi, končujoč govor s trikratnim slavaklicem na presvetlega cesarja. Na to zapelo je navzoče občinstvo cesarsko himno. Po končanem petji zahvalil se je gospod župan Gregor Lah z krepkimi besedami gospodu glavarju za dodeljeno mu čast ter izrazil željo, da se njegova udanost do cesarja in neomejena hvaležnost sporoči na najvišje mesto.

Ko je bil s tem oficijelni del v cerkvi končan, odšlo je ljudstvo iz cerkve in gostje zbrali so se v hiši gospoda župana k slavnostnemu banketu. Pri banketu je bilo zbranih 32 povabljenih gostov, mej njimi g. okrajni glavar, mestni občinski zastop, sosedni župani občine Stari trg in Bloke, gospodje uradniki c. k. okrajne sodnije in davkarije, in več drugih najbližjih sorodnikov gospoda slavljenca. Pri banketu vrstili so se razni govori in napitnice, katerih glavneje hočem tukaj navesti.

Prvi napil je gospod okrajni glavar gospodu županu Gregorju Lahu ter gostoljubni in pravični hiši njegovi.

Na to dvignil se je gospod odlikovanec, govoril v imenu mesta Loža, kateremu na čelu je že 18 let, zahvalil se svojim sotrudnikom mestnim odbornikom Loškim, ter končal govor z željo, da bi gospod glavar ostal tudi za naprej blagohotno naklonjen mestu Ložu in izdatno podpiral mesto s svojim merodajnim uplivom.

Na to je govoril gospod župnik v imenu fare Starološke in krajnega šolskega sveta, čegar predsednik je denašnji gospod odlikovanec. Vršile so se druge napitnice, kakor župana iz Blok gospoda Ivana Medica in gospoda Franja Peče-ta v imenu njunih občin. Oba sta naglašala prijateljske razmere mej sosednimi občinami ter skupno plodono delovanje imenovanih občin, pri katerih prilikah je gospod Gregor Lah vedno z lepim vzgledom dajal vzpodbudo nam vsem drugim. Na to sta tudi govorila gospod okrajni sodnik Franjo Mikušina, sodniški pristav gospod Albin vitez Luschan v imenu sodnije, pri kateri je gospod župan namestnik državnega pravdnika, ter naglašava njega kolegijalnost in uspešno postopanje pri tem uradu. Oficijski del te slavnosti končal je z govorom na presvetlega cesarja. Govoril je to napitnico gospod Eugen Lah iz Ljubljane, na kar se je stoje zapela cesarska himna. Na to razšli so se razni gostje, katerim je gotovo lepa slavnost ostala za večno v spominu in vzpodbudo zastaviti sledne svoje moči v vresničenju gesla: „Vse za vero, dom, Cesarja“. Planinski.

Prešernova slavnost akademičnega društva „Triglav“-a v Gradci.

(Konec.)

Nato zaključil je predsednik gosp. med. Ivan Jenko s primernim nagovorom ofcijski del, predsednikom zabavnega dela imenujoč gosp. prof. Gestrina. Gromoviti živokliki sledili so temu, ko se je podal na svoje častno mesto. Njegova spretnost nam je v najboljšem spominu še izza let, ko je kot Triglavčan bival mej nami, pokazal jo je tudi sedaj, burno odobran na vsakem svojem činu.

Gosp. prof. Gestrin je otvorivši zabavni del še jedenkrat pozdravil vse navzoče, poudarjajoč, da ga srčno veseli v tako pozni uri — bila je že polnoč — videti zbrane še toliko gospode. Kot pribočnike svojemu vladarstvu izbral si je: kontrapikužem predsednika akad. društva Hrvatske, cand. med. gosp. Halavanjo, fiškušem leve strani predsednika „Stražilova“, gosp. Jovanoviča, fiškušem desne strani predsednika „Ogniska“, gospoda Lirhamerja.

Na to dal je besedo gosp. cand. iur. Vodopivcu, ki je v lepih, naudušenih besedah pozdravil zastopice krasnega spola. V svojem burno odobranem govoru spominjal se je posebno slovanskih žen in deklet, poudarjajoč njih zanimanje za narodno stvar.

Kmalu potem nastopili so tamburaši, ki so nas še pozno v noč razveseljevali, izvajljajoč milim tamburam le slovanske melodije. Posebno naudušenje je zavladalo, ko smo čuli bojevito koračnico „Naprej“. To naudušenje je raslo od trenutja do trenutja in je rodilo dokaj krasnih napitnic, katere naj v kratkem omenim.

Predsednik „Triglav-a“ gosp. S. Domicelj napival je bratskemu društvu „Hrvatski“, češ, „Triglav“ in „Hrvatska“ sta dva neločljiva pojma. Zahvalujoč se, napil je predsednik „Hrvatske“ gosp. Halavanja Slovencem.

„Stražilovo“ društvo srbskih visokošolcev pozdravil je blagajnik naš, gosp. stud. iur. Vinko Strgar, a odgovarjal je gosp. Jovanovič.

Naroda poljskega spominjal se je v svojem govoru gosp. cand. med. Gregorič, Čehe pozdravil je gosp. Žolger, Bolgare gosp. Štuhec, društveni gospodar, gosp. Eller pa Maloruse.

Poljak gosp. Kozłowski, zahvaljujoč se na napitnici, primerjal je Prešerna z Mickiewiczem in nas pozval, naj se mnogoštevilno udeležimo slavnosti, ki jo Poljaki v kratkem prirede svojemu prvemu pesniku na čast.

Omenim naj še, da je naš nadepolni komponentist in pevovodja gosp. Švab zahvaljeval se gudačcem, dočim je gosp. stud. iur. Mohorič napil tamburašem.

S posebnim naudušenjem pa je bil vsprejet govor, v katerem je cand. iur. gosp. Seliškar slavil

zastopnike rudarskega društva „Prokopa“ iz Ljubna, katerih jeden, gosp. Kubad je v krasnem češkem govoru slavil slovansko vzajemnost in pobratimstvo.

Mej temi napitnicami pa so nas razveseljevale mila tambura in domača pesen. Razvila se je uprav domača zabava, katere so se naši gosti radostno udeležili.

* * *

Minula je noč, napočil je krasen jesenski dan. Prijetno ogrevajoči solnični žarki zvalili so nas v prosto naravo in po daljšem sprehodu zbrali smo se popoludan v slovenski krčmi na bližnem „Ruckerlbergu“. Bilo nas je do petdeset in v naši sredi imeli smo dokaj odličnih gostov. V veseli zabavi potekle so nam ure — predsedoval je naš pevovodja gosp. cand. med. Švab, a kot kontrapikuž je kaj imenitno fungiral gosp. prof. Gestrin. Do poznega večera divili smo se domačim pesmam in krasnim češkim popevkam gosp. Kubada. A ko smo o polnoči v slovo segli gostom v roko, ko smo se poslavljali na svidenje — tedaj še le bili smo prepričani, da smo dostojno završili Prešernovo slavnost.

Domače stvari.

— (Prešernova beseda) priredi narodna čitalnica Ljubljanska s sodelovanjem novega pevskega zbora „Glasbene Matice“ pod vodstvom g. M. Hubada in s prijaznim sodelovanjem gosp. R. Forstmejerja v društvenih zgornjih prostorih v soboto, 19. decembra 1891. 1. Vspored: 1. Anton Nedvč: „Prešernu“; moški zbor s čveterospevom. 2. Govor Prešernu v spomin. 3. Dr. Benjamin Ipavec: „Na Prešernovem domu“; moški zbor s čvetorospevom in samospévoma za tenor in bariton. Tenorsolo: g. Ant. Razinger, baritonsolo: g. Božidar Valenta. 4. G. Golterman: Koncert za vijolončelo v a moll (op. 14.) s spremljevanjem na glasoviru. Vijolončelo: g. R. Forstmejer; glasovir g. J. Maier. 5. Foerster: „Milica“, čveterospev; pojó gg.: J. Pavšek, R. Branke, A. Lilek in A. Dečman. 6. Anton Nedvč: „Avstrija moja“, moški zbor s čveterospevom. 7. Anton Nedvč: „Veseli pastir“, mešan zbor. Čveterospeve v zborih pojó gg. A. Razinger, A. Bartel, J. Maier in J. Strauss. Teksti pesmam in zborom se bodo dobivali po 10 kr. izvod na večer besede pri blagajni. K tej besedi imajo pristop izključljivo le čl. p. n. društveniki. Začetek točno ob 8. uri zvečer. K mnogobrojni udeležbi vabi najuljudnejše odbor.

— (Sokolski družbinski večer.) Od več strani izrekla se je želja, da bi se pri družbinskem večeru ne začelo takoj pušiti v dvorani, ker je dim nadležen damam in tudi pevcem. Pristaviti nam je torej k programu, ki smo ga že prijavi, še uljudno prošnjo rediteljev večera, da bi se pred 10. uro ne pušilo v dvorani. Včeranja in predvčeranja glavna skušnja tamburaškega zbora izpadli sta prav povoljno, nadejati se nam je torej za jutri prav veselega večera.

— (Dar deželne muzeju.) Gospod Fr. Gallé, posestnik bistrške graščine, podaril je deželni muzeju izvanredno lepega divjega mačka. Ubit je bil 12. t. m. v bistrških gozdih.

— („Prvo Ljubljansko uradniško konsumno društvo“) je naprosilo, da prijavimo nastopne vrstice: „Nedavno uložena prošnja tukajšnjih gostilničarjev na kompetentno oblast, da bi ona dala preskusiti tukajšnje vinske zaloge glede pristnosti, napotila je „I. Ljubljansko uradniško konsumno društvo“, da je dalo preskusiti vino iz svoje zaloge pri „c. kr. kem.-phisiol. poskušališči za vinarstvo in sadjastvo v Klosterneuburgu“. Prepis dotičnega certifikata pošljemo Vam s prošnjo, da ga blagovolite vzeti na znanje v Vašem cenjenem listu itd.“ — Iz tega certifikata, ki navaja natančno kemično analizo poslanega vina je razvidno, da je vino čisto, duh normalen, okus precej močen in poln. Rezultat preiskave je pokazal, da je poslano vino popolnoma dobra isterska črnina.

— (Naznanilo.) Ker se bode za časa praznikov promet z zavoji (zavitki) pri vožni pošti gotovo jako pomnožil, zato se bode čas uradnih ur pri tukajšnjem prejemu in oddaji voznih zavitkov od 20. do 24. grudnia od 8 ure zjutraj do 7 zvečer podaljšal. P. n. občinstvo se uljudno opozori, radi hitrejšega prejema voznih zavitkov, da le-té že zjutraj ali pa vsaj zgodaj popoludne k oddaji prinese, da se zamorejo še istega dne oddati. Radi lažjega in hitrejšega poslovanja bi bilo jako umestno pošiljati, glede na velikost, težo in daljavo primerno zaviti in naslove jasno in neposredno na zavitek napi-

sati. Če bi pa na zavitek naslova ne bilo mogoče napisati, tedaj naj se nanj našije ali pa trdno prilepi, v nobenem slučaju pa naj se ne pripečati. Isto tako se strankam priporoča, da bi na pravilno izgotovljene poštne spremnice tudi potrebne znamke bile prilepljene. O času najživahnejšega prometa, t. j. od 22. do 25. grudnia, bode oddaja zavojev in kolnica (Remise) na desni strani dvorišča poštnega poslopja, kamor bode p. n. občinstvu vstop ne gledé na dohajajoče in odhajajoče vožne pošte od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer dovoljen in ravno s tem oddaja pošiljatev jako olajšana. C. kr. poštni in brzojavni urad v Ljubljani, dne 14. grudnia 1891.

— („Kmetovalec“) ilustriran gospodarski list s prilogo „Vrtnar“ ima v 23. šte. nastopno vsebino: Gnojnica. — Snažite živali! — Gnoj, s katerim se pridelek pomnoži. — Sol pa živinska klaja. — Podlesek. — Razne reči. — Uprisanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene.

— (Plzensko pivo,) ki se tudi pri nas rado pije, postalo je nekoliko ceneje, namreč za pol goldinarja pri hektolitru. Dobiček seveda bodo imeli samo krčmarji, kakor je že običajno, ker je znižanje preveč neznamno.

— (Viško-Glinška čitalnica) priredi veselico z godbo, petjem, igro „Nemški neznaajo“ in tombolo na sv. Štefana dan, 26. t. m. ob 7. uri v prostorih g. J. Travnja (v mlinu) na Glincah. K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi odbor.

— (Tatvina.) Posestniku Martinu Ovnu v Zavoglj v okolici Ljubljanske ukradenih je bilo iz shrambe 24 centov mrve. Žandarmerijsko vodstvo v Velčah zasledilo je drznega tatu ter ga prijavilo sodišču.

— (Iz Novega mesta.) Po veselem Miklavževem večeru, ki ga je priredil „Dolenjski Sokol“ in ki se je izvršil prav lepo, bila je v nedeljo 6. t. m. razdelitev obleke ubogi šolski mladini. Odbor gospé preskrbel je na prošnjo Sokolovega odbora zopet s pomočjo dobrotnikov vse potrebno in bilo je obdarovanih 15 dečkov in 18 deklic, kar je gotovo lepo število za Novo mesto. Slavnost vršila se je prav lepo in otroci bili so jako veseli svojih darov.

— (Novomeške ulice in trgi,) katerih imena so se v teku let do čistega pozabila, bodo zopet po občinskem sklepu imena dobili. To živo potrebo so čutili posebno tujci; težko je komu kaj dopovedati, kdor imen hišnih lastnikov ne pozna.

— (Novorojeno dete umorila) je neka 28 let stara dekla v Ločni ter ga zagrebla v podstrešji v pleve, toda kmalu so jej prišli na sled ter so jo orožniki odveli v preiskovalni zapor Novomeške okrožne sodnije, kjer jo čaka zaslužena kazen.

— (Volka ustrelil je) predvčeranjim knez Hugon Windischgraetz pri Škocijanu. Precej močni stari volk klatil se je že delj časa okolu Rakeka in Unca in je raztrgal več psov.

— (Iz Škrbine na Krasu) se nam piše: Vas Škrbina je srečna, odkar smo in sicer že pred osmimi meseci odpravili žganje. Pri nas ni v nobeni gostilni dobiti žganja, ljudje žive jako zmerno in vsled tega postaja tudi blagostanje vedno večje. Napredek naše vasi vidi se v tem, da smo si ustanovili bralno društvo, za katero se je posebno trudil naš g. učitelj. Člani novega društva so jako uneti za to idejo in ker vsi radi čitajo, množi se število društvenikov vedno bolj in bolj. Pridobili smo celo tistega, ki je bil iz začetka največji protivnik društva. Pristopil je naposled tudi on in sedaj nam ponuja v svoji hiši sobo za bralno društvo — brezplačno. To je gotovo lep dokaz, kako blagodejno upliva bralno društvo. Pozivljemo tudi svoje sosede, prebivalce vasij Rubije, Mihalji in Šibelji, katere spadajo pod našo občino, naj pristopijo bralnemu našemu društvu. Prihodnje leto priredilo bode naše društvo veliko narodno veselico, za katero delamo že sedaj potrebne priprave.

— (Bralno društvo pri sv. Juriji ob Taboru) bode imelo dne 27. decembra 1891 ob 5. uri popoludne v društveni sobi svoj redni letni občni zbor, h kateremu se p. n. člani uljudno vabijo. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Volitev predsednika in odbora. 4. Določitev časopisov in knjig za leto 1892. Slučajnosti. Po dnevnem redu prosta zabava. Gostje dobro došli. Odbor.

— (Ženski tamburaški zbor v Spletu) nastopil je prvič te dni v hrvatskega društva prostorih. Dvanajst mladih Hrvat, vsaka ima tamburico preko ramen na trobojni vrvi, na glavi rudečo kapico z napisom „Živela Hrvatska“. To je bil uprav diven prizor.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Peterburg 15. decembra. Lakota narašča v mnogih gubernijah. Žito se ne dobi več na prodaj. V mnogih okrajih razsaja vsled lakote legar. Daputacija Londonskih kvekerjev došla je sem in prinesla 100.000 funtov šterlingov za stradajoče.

Kiev 15. decembra. „Slovo“ naznanja, da se bodo skoro iztirali vsi Nemci, službujoči v guberniji Volinji.

Pariz 15. decembra. Admiral Gervais imenovan je načelnikom generalnega štaba v pomorskem ministerstvu.

Rim 15. decembra. Italijanske železnice hote izdatno znižati tovarne tarife za izvažanje vina, ko bodo stopile v veljavo nove trgovinske pogodbe.

Bruselj 15. decembra. V današnji zbornični seji predložil je minister unanijih zadev trgovinsko pogodbo, sklenjeno z Avstro-Ogersko.

Dunaj 16. decembra. Uradna „Wiener Zeitung“ prijavlja Najvišjo sankcijo delegacijskih sklepov.

Dunaj 16. decembra. Truplo nadvojvode Sigismunda se ne bode obduciralo vsled izrečene želje pokojnika. Ko se bode v dvorni kapeli blagoslovilo, odpeljalo se bode v Gmund in tam pristavilo v rodbinsko rakev.

Praga 16. decembra. Rektor češke tehniške poudarjal je v svojem nagovoru, da vsaka udeležba dijakov pri političnih demonstracijah je nasproti programu visocih šol. Dijaki naj se bavijo v prostih urah s potrebnim učenjem tujih jezikov.

Razne vesti.

* (Poslednja želja Dom Pedrova.) Mej zapuščino bivšega cesarja braziljskega našlo se je mala zapečateni vrečka. Ko so jo odprli, dobili so v njej poleg prsti listek, glaseč se: „To je zemlja iz moje domovine in jaz želim, da se položi v mojo krsto, če bi me smrt doletela daleč od domovja“. Želja se je izpolnila. V blazinico zašita zemlja braziljska položila se je pokojnemu pod glavo.

* (Železniški topovi.) V Bukureštu delajo se poskušnje z novimi topovi, katere je izumil general Arion. Kolesa urejena so tako, da se topovi dadó neposredno prevažati po železniškem tiru.

* (Nesreča.) V Peterburgu ubila je bomba, ki se je razletela, učitelja na topničarski akademiji, stotnika Panpuška, v topničarskem glavnem poligonu.

* (Parobrod se potopil.) Blizu Genove potopil se je italijanske plovbene družbe parobrod „Calabria“ vsled tega, da se je razpočil kotel. Od 28 mornarjev rešilo se jih je 10, potovalcev bilo je samo 5, od katerih sta se rešila dva, ostali mornarji in potniki našli so smrt v valovih. Izmej rešenih so štirje poškodovani vsled eksplozije.

* (Konec mesta Chicaga.) Ne baš prijetno reklamo za bodočo svetovno razstavo v Chicagu dela neki ameriški inženir, ki je izračunal, da tla, na katerih stoji mesto, ne bodo mogla nositi ogromnih stavb za svetovno razstavo, da se bode zemlja vsled velike njh peze posedla in pogoltnila mesto in razstavo. Inženir trdi, da je voda Mihiganskega jezera spodkopala zemljo, na kateri stoji mesto, v toliko, da je samo 16 čevljev trdne zemlje, ki je preslaba, da bi nosila ogromno pezo projektiranih stavb. Če bi se zemlja posedla, pogreznilo bi se mesto za 40 čevljev globoko, kjer se nahaja zopet nova plast zemlje. To bi bilo na vsak način nekaj povsem novega!

* (Ponesrečen zrakoplovec.) V Bombaju ponesrečil je pomorski poročnik Mansfield, ki je hotel iz balona se spustiti s padalnim strojem navzdol. Balon se mu je razpočil in padel je z višočine 400 čevljev na zemljo ter bil takoj mrtev.

Zanesljivo zdravilno sredstvo. Osobe s slabim prebavljenjem, ki trpé na pomanjkanji slasti, napenjanji, tiščanji v želodci in nerednem iztrebljenji, zadobé zopet zdravje, če rabijo pristni „Moll-ov Seidlitz-prašek“, Skatljica stane 1 gld. Vsak dan razpošilja po poštne povzetji A. Moll, lekarnar, c. in kr. dvorni založnik, na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrecno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom.

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

ohrani usta, krepeča željustno meso ter odpravlja slabo sapo iz ust.

Jedna steklenica ustne vode velja 40 kr.; jedna škatljica zobnega praška 20 kr.; 12 steklenic 4 gld.; 12 škatelj samo 2 gld. (81—153)

Lekarna Piccoli, „pri angelju“, v Ljubljani, Dunajska cesta. Naročila se izvršujejo z obratno pošto proti povzetju zneska.

Spominjajte se dijaške in ljudske kuhinje pri igrah in stavah, pri svečanostih in oporokah, kakor tudi pri nepričakovanih dobitkih.

„LJUBLJANSKI ZVON“

za vse leto 4 gld. 60 kr.; za pol leta 2 gld. 30 kr.; za četrt leta 1 gld. 15 kr.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Izkaz dohodkov za dobo od začetka novembra do začetka decembra t. l.

Doneske so poslale podružnice:

Kotmaraves na Koroškem	18 gld. — kr.
Komen na Krasi	45 „ 20 „
Zenska v Sent Juriju na Štajerskem	200 „ — „
Zenska Šentpeterska v Ljubljani	225 „ 20 „
Zenska v Kamniku	55 „ 20 „
Zatičina	20 „ — „
Laški trg na Štajerskem	130 „ — „
Trnovsko-Sentjakobska v Ljubljani	38 „ — „

Darovali so:

„Delavsko bralno društvo“ v Idriji	10 „ — „
Vesela družba „pri Cenu“ v Ribnici	3 „ 87 „
Slovenec iz Tridenta in Solina	20 „ — „
Vesela družba „pri Brgantu“ v Trnovem	3 „ 15 „
„ „ v Šentpetru na Krasi	4 „ 10 „
„ „ pri županu Verbiču v Bistri	3 „ — „
„ „ v Gorjah	5 „ — „
„ „ v Kropi	3 „ 54 „
Ciril Metodov dar iz Podgrada	14 „ — „
Gosp. dr. J. Hrašovec	2 „ 50 „
Volilo g. Fr. Kotnika na Vrhniki	866 „ 27 „
G. Ana Podboj v Ribnici naprala	11 „ 88 „
Gosp. župnik J. Grašič v Istri	3 „ — „

Slavne podružnice, katere še niso poslale letnih doškov, naj ne odlašajo, sicer bi, ako jih ne izročé še tekom tega meseca, izkazane bile v prihodnjem „Vestniku“ za leto 1891 z ničlo, kar bi ne bilo častno.

V Ljubljani, začetkom decembra 1891.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Tomo Zupan, Dr. J. Vošnjak,
prvomestnik. blagajnik.

Tujci:

15. decembra.

Pri **Mallé**: Hartman, Kraus, Iller, Baller, Singer, Abeles z Dunaja. — Mikuš iz Loža. — Pock iz Gradca. — Leutsch iz Inomosta. — Dr. Praxmarer iz Kranja. — Boje iz Monakova. — Fleisch iz Siska.

Pri **Slonu**: Prucker iz Celovca. — Kuralt iz Zagreba. — Fischer iz Mokronoga. — Hufnagel iz Kočevja. — Polak iz Solnograda. — Ferk iz Ljubljane. — Sliber iz Sele. — Steinikel iz Brna. — Bauer iz Draždan. — Bald-Siegl z Dunaja.

Umrli so v Ljubljani:

14. decembra: Marija Hribar, hlapčeva hči, 2 leti, Poljanska cesta št. 6, bronhitis.

15. decembra: Matevž Malovrh, zidar, 76 let, Kravja dolina št. 11, marasmus. — Marija Sirk, molarjev sin, 4 mesece, Stari trg št. 11, katar v črevih.

V deželni bolnici:

13. decembra: Marija Otogali, dekla, 24 let, legar.
14. decembra: Marija Canzek, delavka, 33 let, jetika.
— Rozalija Černe, delavčeva žena, 37 let, carcinoma.
15. decembra: Anton Lesjak, gostač, 52 let, jetika.

Tržne cene v Ljubljani

dne 16. decembra t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	8 76	Špeh povojen, kgr.	62
Rež, „	6 80	Surovo maslo, „	68
Ječmen, „	4 39	Jajce, jedno: „	3
Oves, „	3 09	Mleko, liter	8
Ajda, „	5 20	Goveje meso, kgr.	62
Proso, „	4 87	Telečje „	58
Koruza, „	5 30	Svinjsko „	50
Krompir, „	2 59	Kostrunovo „	40
Leča, „	11 —	Pišaneč „	45
Grah, „	11 —	Golob „	17
Fižol, „	9 —	Seno, 100 kilo	1 87
Maalo, kgr.	82	Slama, „	2 14
Maat, „	64	Drva trda, 4 metr.	7 —
Špeh frišen „	52	„ mehka, 4 „	5 —

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
15. dec.	7. zjutraj	732.9 mm.	—0.4° C	brev.	megla	0.00 mm.
	2. popol.	733.1 mm.	1.2° C	brev.	megla	
	9. zvečer	736.7 mm.	—1.8° C	sl. vzh.	megla	

Srednja temperatura 0.1°, za 1.1° nad normalom.

Dunajska borza

dne 16. decembra t. l.

	včeraj	—	danes
Papirna renta	92.95	—	92.45
Srebrna renta	91.95	—	92. —
Zlata renta	109.15	—	109. —
5% marcna renta	102.30	—	102.25
Akcije narodne banke	1008. —	—	1009. —
Kreditne akcije	283.75	—	284.50
London	117.85	—	117.80
Srebro	—	—	—
Napol.	9.36 1/2	—	9.36
C. kr. cekini	5.61	—	5.61
Nemške marke	57.97 1/2	—	57.97 1/2
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	184 gld.	25 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100 „	178 „	50 „
Ogerska zlata renta 4%	—	105 „	20 „
Ogerska papirna renta 5%	—	101 „	25 „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	121 „	50 „
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	115 „	25 „
Kreditne srečke	100 gld.	185 „	50 „
Rudolfove srečke	10 „	19 „	50 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 „	152 „	— „
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	—	219 „	— „

Zahvala.

Za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu moje tete

MARIJE TRTNIK

kakor tudi darovateljem vencev izreka v svojem in v imenu sorodnikov najtoplejšo zahvalo

(1085)

Fran Trtnik.

Mundant

z lepo in brzo pisavo, zmožen slovenskega in nemškega jezika, **isče službe**. — Kje? pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenskega Naroda“. (1075—2)

Mejnarodna PANORAMA

v Ljubljani

na Kongresnem trgu v „Tonhalle“.

Odprta vsak dan od 2. ure popoldne do 9. ure zvečer. — Ob nedeljah in praznikih od 10. do 12. ure popoldne in od 2. ure popoldne do 9. ure zvečer.

Ustopnina za osebo 20 kr. 6 ustopnic se dobi za 90 kr. Otroci 10 kr.

Od četrtega dne 17. t. m. do ušete sobote dne 19. t. m.:

XI. serija:

(986—26)

Drugi oddelek Pariške razstave z Eiffelovim stolpom

(samo taki obrazi, koji niso bili razstavljeni v I. oddelku).

Usojam se vabiti najljubše na obiskovanje moje

Božične izložbe

obsegajoče spise za mladino, knjige, primerne za darila, in knjige v krasnih izdajah, knjige s podobami, zabavne in poučne igre, podobe in

fotografske priprave

(z vsemi potrebnimi stvarmi v zabojčkih po 6 gld. in po 7 gld.)

Velika izber

kaset za pisma, albumov za poezije in fotografije, fotografij, drzal, map za note, reliefnih albumov, globusov razne velikosti, vzorcev za slikanje, dekorativnih krožnikov: pisnih map z vso pripravo in brez nje, albumov za poštne znamke od 30 kr. do 8 gld., jaslice in modelirnih pol. goslij, gitar, koncertnih in elegijskih elter po 20 gld., zaboj zanje 3 gld.

Novosti!

Slikanje na steklenino: Zbirka glinastih posod in slikarske potrebšćine.

Cvetke iz papirja: Vse potrebšćine za izdelovanje cvetk iz papirja in popolne zbirke v posebnih kasetah. Cena 3 gld. 50 kr.

Velika izber muzikalij

namreč opernih in operetnih izvodov za klavir, potpourrijev ter salonskih, plesnih in klasiških komadov.

Velika zaloga dekoracij za božična drevesa.

Vseh vrst koledarji

po različnih cenah. (1078—2)

J. GIONTINI

trgovina s knjigami in papirjem v Ljubljani.

"THE GRESHAM", zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Filijala za Avstrijo: Dunaj, I., Giselastrasse št. 1, v hiši društva.
Filijala za Ogersko: Pešta, Franz-Josefsplatz št. 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dne 30. junija 1890. frank. 111,610.613—
Letni dohodki na premijah in obrestih dne 30. junija 1890 " 20,084.849—
Izplačitve zavarovalnin in rent in zakupnin itd. za obstanka dru-
štva (1848) " 234,804.082—
V poslednji dvanajstmesečni poslovalni periodi uložilo se je pri
društvu za " 55,985.275—
novih ponudb, vsled česar znaša skupni znesek za obstanka
društva na uloženi ponudbah " 1.666,812.555—
Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za
predloge daje brezplačno

Glavna agentura v Ljubljani, na Tržaški cesti št. 3, II. nadstropje
pri **Guidu Zeschkotu.** (189—10)

DR. VALENTINA ZARNIKA ZBRANI SPISI

I. ZVEZEK:
PRIPOVEDNI SPISI.

UREDIL
IVAN ŽELEZNIKAR.

Vsebina: Životopis dr. Valentina Zarnika. — Ura bije, človeka pa ni! —
Maščevanje usode. — Razni spisi: Iz državnega zbora. — Pisma slo-
venekega turista.

Knjižica je jako elegantno, po najnovejšem uzorci in res
krasno vezana. — Utisnena je na sprednji strani podoba dr. Zar-
nikova v zlatu in pridejan tudi njegov lastnoročen podpis. — Cena
knjižici je 1 gl., s pošto 5 kr. več. — Dobiti je v „NARODNI
TISKARNI“ v Ljubljani.

F. S. ROJNIK

Ljubljana, Križevniški trg št. 8

trgovina s specerijskim, materijalnim,
kolonijalnim in barvarskim blagom

priporoča za prihodnje božične praznike po nizkih cenah
vse v to stroko spadajoče blago, posebno **sveže ovočje**,
kakor **rozine**, **cibebe**, **grozdice** itd. **Kavo** najboljših
vrst, **sladkor** najfinejše rafinade, **amerikanski petro-**
lej à kg. 20 kr. — V zalogi je tudi

pristni čisti med

in župnika Kneipp-a sladna in Ölz-ova kava po
najnižji ceni. (1074—2)

Podpisanci usojajo se p. n. kupovalce
premoga opozoriti na to, da so se
od srede 16. decembra t. l.
dogovorno določile za premog nastopne
stalne cene:

40 do 50 colnih stotov po	46 kr.	colni stot	ne v vrečah
20 " 30 " " " "	47 " " "	" " "	
10 " " " " "	50 " " "	" " "	
1 " " " " "	52 " " "	" " "	
			v vrečah.

Premog se pošilja na dom.

Ves vagon premoga (200 colnih
stotov) se prodaja po dogovoru.

Ljubljanski trgovci s premogom.

(1086—1)

Valvasor die Ehre des Herzogthums Krain

novega natisa (1055—3)

je še v več izvodih v zalogi, katerega je dobiti po
znižani ceni **15 gl.** namesto 40 gl. po vseh
knjigarnah, kakor tudi pri založniku

J. Krajc-u v Novem mestu.

Za Božič!

P. n. slavnemu občinstvu in trgovcem priporočam svojo
veliko zalogo raznih sladčičarskih izdelkov, od
navadnih do najfinejših sladčic, dalje druga časa pri-
merna darila; vsakovrstne predmete za okrašenje
božičnih drevesc lastnega izdelka prodajam na drobno
in debelo po jako ugodnih cenah. (1019—8)

Naročila izvršujejo se najhitreje.

Nepoznanim in privatnim naročnikom pošiljam le proti povzetju.

Josipina Šumi
sladčičarska obrt v Ljubljani
na Kongresnem trgu (v Zvezdi).

1891 **I. DIJASKI** Dobijo se pri vseh knjigotržcih. **KOLENDAR** 1892
Cena 80 kr. po pošti 28 kr.

Prvi slovenski
SKLADNI KOLENDAR (Block) 1892
Cena 50 kr., po pošti 60 kr.

1892 **STENSKI** Izdala **KOLENDAR** 1892
Cena 25 kr. po pošti 35 kr.
Narodna Tiskarna
v Ljubljani.

Popolna razprodaja

zreal v zlatih in temnih okvirih, podob v oljnobarvnem
tisku v enakih okvirih, lestencev iz stekla in brona,
vse skoraj za **polovično ceno** zaradi opustitve teh stvari,
katere bi bile posebno primerne za

božična darila.

Dalje naznanjam, da sem **otvoril**

novo prodajalnico

(tik stare), v kateri imam veliko zalogo svetilnic za petrolej, visečih
in stoječih, service-ov za jedila, kavo, čaj, vino, liker in pivo;
umivalnikov na železnih stojalih, otročjih vozičkov in veliko
izber steklenine, brušene in priproste, prstene posode in obče pri-
ljubljene rjave posode, ter prodajam iste po najnižjih cenah.
Proseč slavno občinstvo, da me blago oli počastiti z mnogobrojnimi
naročili, vabim zajedno tudi k obisku, da se prepriča o istinitosti navedenega.

Z najodličnejšim spoštovanjem

P. KAJZEL

(1056—3)

Stari trg št. 13, poprej 15.

Dečko

15 let star, zmožen slovenskega in nemškega jezika, želi ustopiti kot **praktikant** v kako trgovino z mešanim blagom. — Naslov je izvesti v upravištvu „Slovenskega Naroda“.

(1082-1)

60 – 70 hektolitrov

vina lastnega pridelka

z leta 1891., izborne kakovosti, hektoliter po 25 gld., postavljen na postajo v Zagrebu, prodaja

Štefan Hafer

hišni posestnik in gostilničar v Zagrebu, Ilica št. 142. (1083-1)

Prememba lokala.

Že 33 let obstoječa in dobro znana
prva avstrijska anončna pisarna
A. OPPELIK

je odslej naprej

Dunaj, mesto, Grünangergasse 12
(na oglu lekarn, Singerstrasse 15)

in se priporoča v točno oskrbovanje inseratov vsake vrste za vse Dunajske, tu- in inozemske liste, koledarje itd. itd. po nizkih cenah.

== Ceniki in proračuni zastoj. ==

Božična in Novoletna darila!

Spodnja krila iz sukna in iz volne, pletene tricot-jopice in tricot-obleke za otroke. (1026-2)

M. Podkrajšek v Špitalskih ulicah.

Zanimiva in za dolge zimske večere najboljša igrača. — „Zagonetka-krožnica“ je samo pristna, če ima „sidro“ kot znamenje. Cena 35 kr. Na tisoče in tisoče je staršev, ki so pripoznali izredno vzgojilno vrednost slavne

Sidrove stavbinske igre.

Ni je lepše in vzpodbudnejše igre za otroke in odrasle! Več o tej igri in o „Zagonetki krožnici“ je izvedeti iz našega ilustrovanega cenika, katerega naj si hitro naročite vsi starši (dobi se zastoj in frankovano), da bi pravočasno mogli naročiti si res izborna božična darila za svojo dečo. — Vse stavbinske igre, katere nima znamke „sidro“, so navadni posnetki brez vse vrednosti, zato je vselej zahtevati

samo Richter-jevo stavbinsko igro s sidrom, katere se nihče ni presegel in katera je jedina, ki se da redno popolniti. Dobiva se v vseh boljših trgovinah z igračami od 35 kr. do 5 gld. in več. (1009-7)

F. Ad. Richter & Comp.

Prva avstro-ogerska c. kr. priv. tovarna stavbnih igrač, na Dunaji, I. Nibelungengasse 4. — Rudolfstadt, Olten, Rotterdam, London E. C., New-York, 310 Broadway.

Trgovsk pomočnik

izkušen v trgovini z mešanim blagom, zmožen slovenskega, italijanskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, išče službo kot pomočnik ali magaciner v Ljubljani ali v mestu na deželi. — Ponudba pod H. N. 24 upravištvu „Slovenskega Naroda“. (1084-1)

Klet v Šiški št. 14

odda se dne 1. januarja 1892.

Letno plačilo 40 gld. — Več pove upravištvu „Slovenskega Naroda“. (1071-3)

KAROL TILL

Špitalske ulice 10. Ljubljana. Špitalske ulice 10.

Pisni papir in zavijki v kasetah in zavojih. Črtanka ali osmerka z naglavnimi okraski ali napisi. Vistince, litografirane ali tiskane (najbolj moderna oblika). Vskovrstne potrebšćine za pisarnice ali pisalne mize: podloge za pisanje, tintniki, podstavki za držala, obežniki, ravniki, sušilni zvitki, pečatila iz proževine, sušilni kartoni itd. itd. Trgovske knjige, kopirne knjige, beležnice, glavne knjige, ozke strazze, folijo knjige, kvart-knjige, kazala, upisne ali povzetne knjige, knjige beležnice, beležnice za perilo. Ljudski koledarji, pisni in stovski koledarji, koledarji za beležke, koledarji z listki in za listnice, žepni in denarnični koledarji, patentovani stebrični koledarji, dijaški koledarji in skladni koledarji v veliki izbiri. (456-28)

Za Božič in Novo leto

priporoča

JULIJ MÜLLER

fotografično-artistični zavod v Franciškanskih ulicah št. 8
svoj atelier za vse v fotografično stroko spadajoča dela, kakor portrete, krajepise, interieurs, reprodukcije vskovrstne pisave, načrte itd.

Momentne fotografije za otroke, povečanja vsake vrste po najnovejših skušnjah. (1081-1)

→ Vsprejemlje vsa v fotografično stroko spadajoča dela po najnižji ceni. ←

Za Božič in Novo leto

priporoča

vizitnice in vošilne karte

„Narodna Tiskarna“ v Ljubljani.

V četrtek dne 17. decembra

izideta

I. in II. zvezek

Levstikovih zbranih spisov.

Urédil

František Levec.

Levstikovi zbrani spisi obsežali bodo pet zvezkov, in sicer:

I. zvezek: Pesni. — Ode in elegije. — Sonetje. — Romance, balade in legende. — Tolmač.

II. zvezek obseza: Otroče igre v pesencah. — Različne poezije. — Zabavljice in pušice. — Jéza na Parnás. — Ljudski Glas. — Kraljedvorski rokopis. — Tolmač.

III. zvezek bode obsežal: Povesti in potopise.

IV. zvezek: Kritike in znanstvene razprave.

V. zvezek: Doneske k slovenskemu jezikoslovju.

Cena vsem mehko vezanim zvezkom je v naročevanju 10 gld. 50 kr., v platno vezani stanejo 13 gld. 50 kr., v pol francoski vezbi 14 gld. 50 kr., v pol usnjeni prekrasni vezbi 15 gld. 50 kr. (1079-2)

Naroča se pri založništvu:

Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg
v Ljubljani.

DITMAR-SVETILKE

najbogatejša zaloga za vse potrebe razsvetljenja,

→ pri primeroma neznatni porabi petroleja največja svetilnost. ←

Palilnik ima svetilno moč 4 do 157 sveč.

MIZNE SVETILKE

STENSKE SVETILKE

VIŠEČE SVETILKE

LESTENCI

LAMPICE

SVETILNE

STOLPNE SVETILKE s čipkastim okriljem in SVETILKE S STOJALI

R. DITMAR, c. kr. privilegovana TOVARNA SVETILK na DUNAJI, 3/1.

Ditmar-jeve svetilke ima v zalogi vsaka boljša trgovina s svetilkami. (854-10)